କବି ସମ୍ରାଟ ଉପେନ୍ଦ୍ର ଭଞ୍ଜଙ୍କ ବିରଚିତ

ଚଉପଦୀ ଭୂଷଣ

ବା

ଉପେନ୍ଦ୍ର ଭଞ୍ଜ ଚମ୍ପୂ

ପ୍ରକାଶକ:—ଶ୍ରୀ ଅରକ୍ଷିତ ଦାସ

ନୂତନ ସଂସ୍କରଣ

:ପ୍ରାପ୍ତିସ୍ଥାନ:—

ଧର୍ମଗ୍ରନ୍ଥ ପୁସ୍ତକାଳୟ

ବାଲୁବଜାର କଟକ

[illegible]

ମୂଲ୍ୟ [illegible]

Digitized by srujanika@gmail.com

ଚୌପଦୀ ଭୂଷଣ

ବା

ଉପେନ୍ଦ୍ର ଭଞ୍ଜ ଚମ୍ପୂ

—*—

ରାଗ—ଆଶାବରୀ । ତାଳ—ଏକତାଳୀ

କୁସୁମ-ଧନୀଙ୍କେ ଛାମୀ ପ୍ରବେଶିକଲେ ବନ୍ଧୁ । ଦେଉଁ ଠେଲି ଧ୍ରୁ
ପ୍ରିୟ ଶ୍ରବଣ ନ ଶୁଣଇ । କୁଚଶାଦର ରେ । କାହିଁ ମୁଁ ପଡ଼ିଲା ।
କନକରେଣ ରେ ସେ ସୁନ୍ଦ ଧନ୍ୟ ଅର୍ଥ ଗୁନ୍ଥିଲା । ୧ । କରିବ କେବଳ
ଗମନ ସନ୍ଦେଶକୁ ମୁହିଁ । ନ କରି ଅନାଇଥିଲୁ ଧରଣୀ
ଦେଇ । ଜଳବେଣୀରେ । ନକ୍ଷତ୍ରନେଇ ମାଳ । କରିଥିଲୁ ମଣ୍ଡି
ଦଣ୍ଡୁଥିଲ କି ରୁଚିର ।୨। କଣ୍ଠ ନାଦଗଦରୁ ସନ୍ଦେଶ ଥିଲ ଭାଷା ।
ହୋଇ ଭଲରେ ଫୁଲୁଥିଲ ତିଳଫୁଲନାସା । କେଳିଦାସୀ ନିଲ ।
କମଳ ବଦନ । କେମନ୍ତେ ଦଣ୍ଡୁଥିଲନ୍ତି ହୋଇ ଅପମାନ । ୩ ।
କଲ ଗନ୍ଧ ପାଟେଣ୍ଡି ପଦଣ୍ଡ ଦଣ ଯାଏ । କମ୍ବଳ ରନ୍ଧ୍ର ନମିଲଣି
ଦଶ ମୋତେ ପ୍ରିୟ । ଟ- କାଗଜ ନେଇ । କାଠ ର ମୋ ହୃଦ ।
କପାଳେଁ ନ ଟଲ ଫାଟି ସନ୍ଧିଲ ଫଟକ୍ତ । ୪ । ନାମବାଣେ
ପରାଭବ କେଉଁ ଦୋଷେ ଧନ । କଷ୍ଟ ମନ୍ତ୍ର କହଅଛୁ ଯାହା ଏ
ଜୀବନ । କୁନ୍ଦଦନ୍ତୀ ରେ । ଜାଣି ନାହିଁ ଯାଉ । କଦେ ଲମ୍ବଇଦ
ଲଜ୍ଜା ସ୍ନେହ ।ହୀନ ହେଉ । ୫ ।

—o—

ରାଗ—କାମୋଦୀ , ତାଳ—ଯତିମାନ

ଯେଉଁ ମଣିମ ସନ୍ଧ୍ୟା ପୁଣ ଗମନ ରଜନୀ ଅନ୍ଧକାର ।
ଟେଳ କୁସୁମ-କୋଦଣ୍ଡ-ଦଣ୍ଡକୁ-କୋମଳପିଣ୍ଡ ସହ ନାଦ । ୧

Digitized by srujanika@gmail.com

ଖସି ଖସି ନେତ୍ରନୀର ଭିଜୁଥିବ ପୟୋଧର-ପର ବାସ । କେଳି-
ମୋହନୀ ମୋ ଖୀଣ ଦେହ ପୋଡ଼ ଯାଉ କି ନା ପରବାସ ।୨।
ଖଣ୍ଡିବେ ଏ ଦୁଃଖ ହର ଦେଖିବ ଶ୍ରୀମୁଖ ତାର ଆଉ ପଛି ।
ଖଞ୍ଜନନେତ୍ରୀକି ସତେ ବସାଇ ମୋ ଅଙ୍କରତେ ଆଉ ଯାଇ ।୩।
ଖୋଜିଲେ ତା ସରି କରି ନ ଦେଖିବ ଆଉ ନାହିଁ ଜଗତରେ ।
ଖେଳାକାଳେ ରସବନ୍ତୀ ମୋହଇ ମୋହର ମତି ଯେ ଗତରେ ॥
ଖଣେହେଁ ଅନ୍ତର ମନୁ ନୋହିବାର ସେ ସ୍ମରେନୁ ମୋ ନବୀନା ।
ଖିତିରେ କି ସୁଖ ଥାଇ ଉପଇନ୍ଦ୍ର ଭଞ୍ଜ କହେ ଧର୍ମ ବିନା ।୪।

—o—

ରାଗ—ସିନ୍ଧୁ ଦେଶାକ୍ଷ, ତାଳ—ଝମ୍ପତାଳ

ଗଜଗତି ଅତି ସୁରତିରେ ମତି ଧନେ ମିଳିଲୁ ମୋ ପ୍ରାଣ ।
ଗୁଣବତି ଏଣୀଦୃଶି ବେଣୀ କରିଥିଲୁ ଯେ ଚିକ୍କଣ କେଶ ରେ ।
ଘୋଷା । ଗୁରୁନିତମ୍ବା ମୋତେ ନାହେ । ନେତ୍ର ଦେଇ ଚିର
ନିବଡ଼େ ମାଟକ କାଞ୍ଚି ଖଞ୍ଜି ମଧ୍ୟଦେଶେ ରେ । ୧ । ଗଞ୍ଜଇ
ଯେ କଞ୍ଜ ମଞ୍ଜୁଳପୁଞ୍ଜ ସେ ନେତ୍ରେ ଅଞ୍ଜନରଞ୍ଜି । ଗିରିଜାମେ-
ଖପୁଆଶ ଶ୍ରବଣ ସଙ୍କେ ଥିଲ ସେ ଲାଜ ରେ । ଘୋଷା । ନନ୍ଦ
ଶ୍ୟାମଳତ ହୋଇ । ଖାଙ୍ଗେଯୁବରାଣୀ ଭୁଷା ଥିବ ଚୈଧ ଯାନ
ସେଠାରେ ପକାଇ । ୨ । ଗୁଣ ଗୁଣି ମୁହିଁ ଜାଣି ରମଣୀଙ୍କ
ବୋଇଲ କି ଭାଗ୍ୟ ଥିଲା । ତ୍ୱରତେ ଶଶ୍ରୁନଥାଇ ମାଗିବାକୁ
ଯାହା ସେ କରୁଣା ହେଲା ହେ । ଘୋଷା । ଚିତ୍ତ ଜାଣି ମୋର
ଭୃଷ୍ଣା । ଗେହ୍ଲାଇଲା ହୋଇ ମଧୁରେ ବୋଇଲୁ କି ବୋଲୁଛ
ଜାଣେ ନାହିଁ । ୩ । ଗଢିଲ ମୋ ଦମ୍ଭ ବଳି ଲା ମାନସ ପଞ୍ଜରରେ
ହୋଇ ଦୁଃଖୀ । ଗାଢ଼ ଛିଦ୍ରରେ ବସି ବସାଇଲ କୋନେ
ସମ୍ମୁଖେ ସୁମୁଖି ରେ । ଘୋଷା । ଗତି ଚୋହଠାରୁ ଜାଇ ।
ଗୋଜ କରି ଓଷ୍ଠ ଚୁମ୍ବ ଦେଲ ସ୍ୱାପ୍ନେ ପୁଣି ନ ଦେଇ ଲଜ୍ଜିତା ।୪।

Digitized by srujanika@gmail.com

ଚଳାଇଲ କର ବସନେ ଜଘନ ଲୋଚନେ ଦେଲୁ ତାହା ଫିଙ୍ଗି । ଗଣ୍ଡ ଦଂଶିଲେ ଦଶନ ମଣ୍ଡଳ ଉଧି ଉଷ୍ଠ ବୋଲ କଲୁ ଭଙ୍ଗୀ ରେ । ଟୋଣ୍ଡ । ଗୁଣୁଛୁ ନିରତେ ତାହା । ଗୀତେ କହେ ଉପେନ୍ଦ୍ର ମଙ୍ଗରାଜ ସେ ଛନ୍ଦ ଚକ ସ୍ୱାହା ରେ ୫ ।

—୦—

ରାଗ—ଧନାଶ୍ରୀ, ପଡ଼ତାଳ

ଘନକେଶି ତୋ କେଳବାତୁଡ଼ା ଛବ । ଘଞ୍ଚ କଲ୍ପ ନେତ୍ରେ ମୁଁ ଜସ କରଇ । ୧ । ଘନସ୍ତନୁ ଲଭିଥାଇ ପଦ୍ମାବର୍ଣ୍ଣା । ଧୂମ-ବର୍ଣ୍ଣ ଦୃଶ୍ୟଥାଉ ଟଳଟଳ । ୨ । ଘନବନ୍ଧ ନାବ ପତ୍ର ଥାଇ ଖସି । ଘେନି କରେ ତାହା ଦେଖିଥାଉ ଖୋଷି । ୩ । ଘର୍ମେ ପଡ଼ିଥାଇ ତନୁ ହେମଆଭା । ଘନସାର ଠା ଠା ହୋଇ ଶୋଭା । ୪ । ଘଟଣ ଚରମେ ଲୋଟିଥାଇ କେଶ । ଘୋଷି କହେ ଉପେନ୍ଦ୍ର ସେହ୍ନ ବେଶ । ୫ ।

—୦—

ରାଗ—କନଡ଼ା, ଆଠତାଳୀ

ନଖନା ସୁବର୍ଣ୍ଣ ମଧୁସମୟୁରେ ବଧୂକରଣେ ଧନେ ବସି । ନାଗବଲ୍ଲୀ ଭୁଞ୍ଜି ସାର ସୁକେଶୀ । ନୀରେ ଧୋଇଁ ମୁଖ ପୋଛୁ ବା ସମୟେ ଧଇଲ ବାସ ଆଶ୍ୱାସି ସେ । ନାଗର । ନାଗରତନ ତଣ୍ଡି କଣ୍ଠ ଗ୍ରନ୍ଥି । ନଷ୍ଟେ ଚନ୍ଦନ ବୋଲି ଜାଣି ସଖି । ନାହିଁ ନାସ୍ତି କରି ଫେଡ଼ିଲ ଦେଳକୁ ରଙ୍ଗେ ଅଙ୍ଗେ ମିଶି ଯାଇ ସେ । ୧ । ନଧୁବନ କଳା ଆରମ୍ଭ ମୁଁ ଧନ ବସନ ଝିଙ୍ଗୁ ଭିନ୍ନ କରି । ନାସ୍ତି ନାସ୍ତି ଭାଷୁଥିଲ ସୁନ୍ଦରୀ । ନୟନ ଦୁଇ ଯେ ଲାଜରେ ବୁଜିଲେ ମରଇଁ ତାହା ସୁନ୍ଦରୀ ରେ । ନାଗର । ନାଲବସଣାକ ଏତେ ବଚନ । ନ ଶୋଭଇ ମୁଁ କହିଲି ବଦନ । ନିଦ୍ରେଳ ସଙ୍ଗେ ଲାଜ ଦୂର ହେଲଣି କାହିଁକି ବୁଜ ଲୋଚନ ରେ । ୨

ମା-ଫୁଲ

Digitized by srujanika@gmail.com

ହେଉ ହୋଇଲୁ କପୋଳ ମୁଁ ଚିହ୍ନି ଦନ୍ତକ୍ଷତେ ଚୁମ୍ବନ । ନଖ ଲାଗି ଯେ ଲଭିଲୁ କମ୍ପନ । ଆଳ ଲେଖିତ ସେବାଫଳ ସଫଳ ହେଲା ମୋର ସେଦ୍ଧିନ ରେ । ନାଗର । ମହେନ୍ଦ୍ରମୁଖୀ କୁଚ ଜଘନ । ନହେଲିଲା ଦଶୁଥିବ ଶୋଭନ । ନାକର ଏ ଭୋଗେ ପାଦା ମନ ଇଚ୍ଛେ କ ହେବ ସ୍ୱର୍ଗଭୁବନ ରେ । ୩ । ନେତ୍ରପିଲୁକା ଲୀଳା ଶେଷ କାଳରେ ସେତ୍ତ ବନ୍ଧେ ବନ୍ଧୁସପୋଗେ । ନେଇ କୋଳେ ଧଇଲ ଅନୁରାଗେ । ନପୃମ ଯେ ତାର ମନାଇଲା ମୋର ବାସ ଦଣ୍ଡ ବୋଲି ଅଙ୍ଗ ରେ । ନାଗର । ନ ଦର୍ଶିଲ୍ ଉପାପୁ ବଦଲ ସ୍ମୃତ । ନଥ ପ୍ରତିମା କରେ ଧର ଶାଢ଼ୀ । ନାଜ ଧେହେଁ ବେଢ଼ାଇବା ଭରତର ଭ୍ରୁଭୁଗ ମୋ ମନେ ପଡ଼େ ରେ । ୪ । ଜ କଣ୍ଠକୁ ଆସି ପ୍ରେମଲକପାରେ ଅଞ୍ଜୁ ଫିଟାଇ ଚନ୍ଦନ । ନଶାକରଦ୍ୱାସୀ କଲୁ ଲେପନ । ନରକେତକେ ନ ହିଁ ତା ପତ୍ର ରସିକା ପ୍ରୀତିରେ ନେବାକୁ ମନ ରେ । ନାଗର । ନତ ହୋଇଣ ମୁଁ ତାକୁ ବୋଇଲି । ନ ଦେଖାଇବା ଦରବ ପାଇଲି । ନଚନ୍ଦ୍ରନଦେ ଉପଇନ୍ଦ୍ର କହଇ ଏତେ ବେଳା ଉଗାଇଲ ରେ । ନାଗର । ୫ ।

—*—

ରାଗ—ବଙ୍ଗଳାଶ୍ରୀ, ତାଳ—ଦ୍ୱିପୃଷ୍ଠା

ଚଳାଇଲେ ଜାନୁମ ଲରେ କଥନ କ ଘଟେ ବ ଚମକ ପଡ଼ୁ ଚନ୍ଦ୍ରନାସା ଖେଳାଇଲୁ କର ଯେ ଚନ୍ଦ୍ରମା ବଦନ ମୋଡ଼ୁ । ୧ । ଚନ୍ଦନ ଲେପି ତୋ ଦ୍ରୁଗପୁଦେଶରେ ଚିହ୍ନିନ୍ତୁ ବସନ ଫେଡ଼ୁ । ତନ୍ଦ୍ରା ଆକ୍ଷି ଖୋଲ ଇଲୁ କର ଯେ ଜର ଭରଜ ଯୋଡ଼ୁ । ୨ । ସ୍ନାନମାରେ ଚନ୍ଦ୍ରକଉଣେ ଅମ୍ବର ହରରେ ଲଜ୍ଜରେ ବୁଡ଼ୁ । ଭ୍ରୁକୁସ ଏତେ ଭ୍ରୁକୁଟି ମୋ ନେତ୍ର ପଦ୍ମକର ଯୋଡ଼ି ଦେନ୍ତୁ । ୩ । ତମ୍ପ ଗୋଷ୍ଠ ରତି ରଚିଲେ ଧ ସହୁ କଟିକ ଉନ୍ମୁକ୍ତ ଭିଡ଼ୁ । ସ୍ମୃତି ଅଧରେ ଅଧର ମୋ ତନୁରେ ଉଦବାସ

Digitized by srujanika@gmail.com

ଶ୍ରାନ୍ତ କଲୁ । ୪ । କେତେ ପିଣ୍ଡୁଡ଼ିବା ନ ଥାଇ ତୋହର ଲବେ ମୋ ପ୍ରାଣ ନ ଗୁଣ୍ଡୁ । ଚିନ୍ତ କହେ ଉପେନ୍ଦ୍ର ଙ୍କଗଜ ବଦେଶ ପୃଷ୍ଠାର୍ଥ ଯୋଡ଼ୁ । ୫ ।

—*—

ରାଗ—କରୁଣାଶ୍ରୀ

ସ୍ୱପ୍ନରେ ମୁଁ ଥିଲି ଯେବେ ଦେଖି ଫୁଲଭୁଙ୍ଗ । ଛଳିଲୁ ଏରୂପେ ଭୁମ୍ଭ ପୁରୁଷଙ୍କ ରଙ୍ଗ ହିମେନ୍ଦ୍ରନା ରେ । ୧ । ଛନ୍ଦେ ଯେବେ କଣ୍ଠାଇଁ ମୋ ମୁଖ ସରସ । ନ୍ଦଇଲ ଯେ କହୁଥାଉ ନାହିଁ କିଛି ଦୋଷ । ଷିତମେନ୍ଦ୍ରନାରେ । ୨ । ଛଟାକାଷି କ୍ୟାଙ୍କେ ଯେବେ ଥିଲି ନିଦ୍ରା ଯାଇ । କୁଆସିଂହଠଧା । ଚୁମ୍ବ ଦେଲୁ ଗଣ୍ଡେ ନେଇ । ଷିତମନ୍ଦ୍ରେନାରେ । ୩ । ଛଳିଲ ସେହି ସମୟେ ତୋ ଗଳାରେ ପାଣି । ଛଳିଲୁ ଏଥିକି ଏତେ ଦମ୍ଭ ହେଲ ଜାଣି । ଷିତମନ୍ଦ୍ରନାରେ । ୪ । ଗୁଡ଼ ତୁ ଆସନ ଉଘ ଦେଉ ଦେଖି ମୋତେ । ଛନ୍ଦେ ଉପେନ୍ଦ୍ର ରସ ମୂର୍ତ୍ତିକି କେମନ୍ତେ । ଷିତ-ମନ୍ଦ୍ରନା ରେ । ୫ ।

ରାଗ—ବଙ୍ଗଳାଶ୍ରୀ, ତାଳ—ନିସ୍ପୃହା

ଜାଣିଲ ହେତେ ଭାବେ ରତି ଯୁବତୀ କଟକେ ଆଜ କାନ୍ତଙ୍କ । ଜୀବ ଥିବାଯାଏ ପିଣ୍ଡେ ନାଟକେ ଦଣ୍ଡେ ନେ ହବ ମୂର୍ଚ୍ଛା । ୧ । ଯେବେ ମାତଇ ମୁଁ ସ୍ୱପକ୍ଷ ରତି ଦର୍ପି ଭାଷିଲ ନୃତ୍ୟୋମ୍ପୀ । ଜାଣଇ କେ ତାହା କରି ସିନା ଜାଣି ସଜନୀମାନଙ୍କୁ ପୂର୍ତ୍ତି । ୨ । ଏ ନୃପରେ ବସାଇଲେ ତୋଷକ ଛନ୍ଦେ ବସୁଥାଇ ଖସି । ଜଳଜପାଦକୁ କର ବଢ଼ାଇବେ କେବଳ ଝଟେ ଯାଇ ମିଶି । ୩ । ଜାଣିବାରେ ମୋର ମୋ ଆଖିକୁ ପିଠି କରି ଯେବେ ଶୋଇନାହିଁ । ଜୀବନଧନର ଏ ଗୁଣ ସୁମତି ପୁଣି ଯାବ ଅଛି ରହି ।

Digitized by srujanika@gmail.com

ଜବାଧରୁ ତାର ମଧୁ ପିଉଥିଲେ ଅମୃତ ପାନକୁ ଘୃଣ । ଜପି କାମେ କ୍ଷୀଣ ପ୍ରିୟାଭାବ କହେ ଉପେନ୍ଦ୍ର ରସସାର । ୫ ।

—*—

ରାଗ—ଭାଟିଆରୀ, ତାଳ—ଝମ୍ପପଟ

ଝଳ ଗୋଷ୍ଠ ଦେଲେ ଉତେ ଜଣା । ଝଟକୁ ଥାଇ ନାମାରେ ଗୁଣା । ଝାଉକାରେ ମୁଁ ଦିସ୍ମୁ ଝଡ଼ ବେଣୀ ନାଚେ ଗୁଛ ମୋ ବୁଦ୍ଧି ହୁଅଇ ବଣା । ୧ । ଝାଳ ଶ୍ରୀଚନ୍ଦ୍ର ଗଳ ଅନ୍ତ । ଝୀନବାସ ଯାଇଥାଇ ଡନ୍ତ । ଝେପଟକୁ ମାଶ ଯମ ଶ୍ରବଣରେ ଛାଟଙ୍କପୂନଳ ଦୋହଲନ୍ତି । ୨ । ଝଳ ଲଲାଟେ ଝିଞ୍ଚୁକୁ ଉଜ । ଝିଲମିଲ ମଳ ନା ଝଟକ । ଝଳକ ଗାଲ ସେ ଚତୁର ମାନସ ଭେଦନେ ଏବେ ଝଇଲ ଘାବ । ୩ । ଝମକ ନୂପୁର ଧ୍ୱନ ଛନ୍ଦ ଝୁଣ୍ଟିଆ ଶବଦ ନକରଇ । ଝାଉଁଡେଣ୍ଟି-କଟି ଚମକାଇବାରେ କ୍ଷୁଦ୍ର ଘଣ୍ଟିନାଦ ପ୍ରକଟଇ । ୪ । ଝଲକାବଳୀ ଝଟକୁଥାଇ । ଝିମିଟେ ମଳୁ ଝଟପାର ନୋହ । ଝନୁଲି ଏବେ ସେହ୍ନ ଝବ ସୁମର ଉପେନ୍ଦ୍ର ଭଞ୍ଜ ଗାଉ କହି । ୫ ।

—*—

ରାଗ—କେଦାର କାମୋଦ, ତାଳ—ଝମ୍ପଝଟ

ଞଣି ଅଳପ ଅଛୁ ଦେବାକୁ ଶେଷ । ନାଗସ୍ତମଣି ଢଲେ ଛୁଉ, ମୋ ପାଟ ଯେ । ଞରେଖି ପେନ୍ଥକାଳ ମୁଖ ଶୋଭନ । ଞଚନ୍ଦୁଦଣ ଦୋଉ ବୋଇଲ ଧନ ରେ । ୧ । ଞରସ ଭଜ ଲେଖେ ଶ୍ରୀମୁଖ ତୋର । ଞନ୍ଦୁ ଅଛୁ ନଳନ ରଜମାକର ଯେ ଞଷ୍ଟେ ଜାଣିଲ ଯାହା ଉପମା କର । ନୁହଇ ତୋ-ମୁଖକୁ ଚନ୍ଦ୍ରମ ସମ ଯେ । ୨ । ନାଗବଚନ ଶୁଣି ଏସନ ବାଣୀ । ଞବେଟିଲୁ ଞର୍ଣ୍ଣେ ଶବୁକେ ଅଣି ଯେ । ଞବୁଇ ଭ୍ରୂଯୁଗ ଞଳପ ଦଶି ଞନେଶ ତାଳନ୍ତୁ କ ଭଙ୍ଗିରେ ସୁକେଶୀ ରେ । ଞ ରହିଲ ମୋ ଦମ୍ଭ

Digitized by srujanika@gmail.com

ଧରିଣ ବାସ । ନେଇଣ କୋଳେ ବସାଇଲ ଆବେଶ ସେ ।
ନାହିଁ ବଚନ ଯୋଗ କର ମୁଖରେ । ନବଢ଼ରେ ଧାଇଲୁ ମାତକ
କରେ ସେ ।୪। ମାରଦକେଶୀ ମୁଁ ସେ ଜନପୂ ଘଷି ।
ନାନାବିଳାସେ ପୃଢ଼ାଇଲ ସେ ନଶୀ ସେ । ନ ଯାଇ ମନୁ ଲବେ
ସେ ଭାବ ସନ୍ଧି । ନ ଗଲ ଜୀବ ଉପେନ୍ଦ୍ର କହଇ ସେ ।୫।

ରାଗ—ପରଜ । ଆଡ଼ତାଳି

ନେଇ ନେତ୍ର ମୋର ଏତେ ରେ । ନିକଏ ହୃଦୟୁ ଉପର
ବନ୍ଧୁ ସେ ଶେଷେ ନ ଶୁଣାଇ ଚୋରେ ରେ ।୧। ନୟ ନୟ
ବମ୍ବାଧର୍ର ରେ । ନାକୁଁରାଜ ପ୍ରେମ ସୁଧାପାନ କଲେ କମାଉ
ଉରଜ ଉନ୍ନ ସେ ।୨। ନାଣେ ମାବକ ଧଇଲେ ରେ । ନଳପଡୁ
ରସାଳସେ ନହିଁ । ଉରକୁ ଚାହିଁ ନାହିଁ ବୋଲି ଗେଲେ ରେ ।୩।
ନାଳ ବସିଥାଇଁ ମୁହିଁ ରେ । ନେଇ ଆଶା ବଢ଼ାଇ ପାଶେ
ବାସ ପିନ୍ଧା ଦେଖିବାର ପାଇଁ ରେ ।୪। ଚୋପେ ପକାଇଲୁ
ମାରି ରେ । ନାନ୍ଥି ନୋହେ ଭଞ୍ଜ ଉପେନ୍ଦ୍ର କହେ ପାରିଲେ
ଏଥୁଁ ଉଦ୍ଧାର ରେ ।୫।

ରାଗ—କେଦାର । ତାଳ ପହପଠ

ଚଣମୁଖ ଦେଖୁଥିଲୁ ଦର୍ପନ ଆଦରଣେ । ଠିଆ ମୁଁ
ହୋଇଲ ଯାଇ ସୁନ୍ଦର ଚୋର ପଛ ପାଶେ ରେ । ସୁନ୍ଦର ।୧।
ଚକବଚ । ଦେଖିଣ ମୋର ପ୍ରତିବିମ୍ବ । ଚାଟିକ କଲ ବନ୍ଧିଲୁ
ଚତୁର ଦର୍ପଣେ ଲୁ ଚୁମ୍ବରେ । ଚତୁର ॥ ଚାଵ କଣ ଚୋର ଚଉ
ମୁହିଁ ଅଣ୍ଟ ଖଟରେ । ଠିକେ କଟଧର ନେଲ ରସିକା ସୁଧା ଲେପ-
ସୁରେ ରେ । ରସିକା ।୩। ଚଳସ୍ତନ । ମର୍ତ୍ତ୍ୟ ହସାଇଲ କାମେ
ରଣେ । ଚକେଶି କଣ ରବେ ଜୀବନ ରହିଛି ମୁଁ ଏଣେ ରେ ।
ଜୀବନ ।୪। ଚାତୁଥାନ୍ତ କ ଭଙ୍ଗୀରେ ପଟଣମିଟଣି । ଚାକୁର ଅନ୍ତୁ
ଲୁ ମେର ନାଚେ ମଙ୍ଗଳ ଭଣି ରେ । ନାଗର ।୫।

Digitized by srujanika@gmail.com

ରାଗ—କୁମ୍ଭକାମୋଦୀ

ତାଳମୃଦଙ୍ଗବାଦ୍ୟ ମିଛେ ଲୁଚିଥିଲେ କି ହୋଏ ହୃଦୟ । ଉରଃଭିତରେ ତାହାଙ୍କ କୋପ ବୋଲି ଲେଖଇ ବନସ୍ତ । ୧ । ଗମ୍ଭୀରମଧ୍ୟର କଣ୍ଠା ଜନତାରେ କରୁଣାତ ଥିଲି । ଉଦକନକବରନା ଶତ୍ରୁ ଏବେ କେମନ୍ତ ହୋଇଲି । ୨ । ତଙ୍ଗର କାମବଣିମୁଖେ ବେଇ ଏଥୁଁ କି ଜାଉଛି । ତେବେତୁ ଆଣ ଥିଲେ ଦୋଷ ପକାଅ କରକେ କହନ୍ତି । ୩ । ତେ:ଜାଇଲୁ ମାନ ଏ ଚନ୍ଦନମାନ ପଢ଼ିଣ ଝୁଟନ୍ତି । ତାକନେଇ କେଳପୁରେ କେତେ ସ୍ୱବେ ଦେଲୁଁଟି ସୁରତି । ୪ । ତୋ:ଜାପିଛୁଳା ଲପନ ଦେଖିବା ତୋ ହୋଇଲା ସ୍ୱପନ । ଉକା ହେଲା ଉପଇନ୍ଦ୍ର କହେ ଲୁଚି ଫାଟି ଯା ବଦନ । ୫ ।

—*—

ରାଗ—କାଫି । ତାଳ ଝୁଲା

ଛଳ ଅଳସେ ବନେ ଥିଲୁରେ ଶୋଇ । ଢ଼ାଳ ଶ୍ରୀଅଙ୍ଗେ ଅପସରଲୁରେ ମୁଁ ଯେ ମିଳଲ ଯାଇଁ । ୧ । ଛମକାମ ଉଚ୍ଛନେ ଫେଡ଼ନ୍ତେ ନୀବ । ଛଳପଡ଼ିଲୁ ହୋଇ ଉଲ୍ଲେରେ ବୋଇଲୁ ନ ପାରିବ । ୨ । ତେ'କନ୍ତେ ଓଷ୍ଠୁ ସୁଧା ଭିଡ଼ ସୁମୁଖୀ । ତାଙ୍କି ଫେଡ଼ିବା ନେଷ ରୂତ୍ନଶ୍ରୀରେ ମର୍ମେ ଲଭିଲୁ ଲକ୍ଷୀ । ୩ । ତାଳେ ରବ ଆରମ୍ଭ ବେଳେ ହେମାଙ୍ଗି । ଛଳନ ଜାନୁମ୍ରୁଗ ଜାକିଲୁରେ ବୋଇଲ ଏ କି ଭଙ୍ଗୀ । ୪ । ଛମାଳ ନୋହେ ସେହ୍ନ ସ୍ୱବ ଚନ୍ଦ୍ରେଇ । ଛଳା ବଳଳ ମାର ସାରୁଛୁରେ ଉପଇନ୍ଦ୍ର କହଇ । ୫ ।

ରାଗ—ତୋଡ଼ି । ଆଡ଼ତାଳୀ

ଇତ ଗୁଣବଣ ଲୁଚିରେ । ଅଙ୍ଗ ଦେଖିଥିଲେ ରତିଶ୍ରମ ଜାଣେ ବାତାସ୍ୱଜ ଦେଇ ଫେଇରେ । ଆଜେ ଅମୃତମୁଖୀ । ଅଞ୍ଜଳବେ

Digitized by srujanika@gmail.com

ବନ୍ଧ ହୋଇ ମୂର୍ତ୍ତିରେ । ଅଧା କେମନ୍ତେ ମୂର୍ଚ୍ଛିତ ସଖି ରେ ।୧।
ଅମୂଲ୍ୟ ପଦ୍ମ ବନ୍ଧେ ସ୍ଥିରେ । ଆଖି ନ ଫେରା ମୋ ମୁଖକୁ
ଚୁମ୍ବିବା ପାଏ ପ୍ରଭାତରୁ ଉଠି ରେ । ଅରେ ଅରୁଣଭୂରୁ । ଆସି
ମାର ଅସ୍ତ୍ର ନେତ୍ରଭୂରୁ ରେ ଆସି ମୋ ମୁଖ ଧବଳ କରୁ ରେ ।୨।
ଆଗତ ପଥକୁ ଚୁମ୍ବି ଦେଲେ । ଆସି ପୁରଦ୍ୱାରେ ଉଭା ହୋଇ ଥାଉଁ
ପାଦେ ଲୁଣ୍ଠି ନେବାର ପାଇଁ ରେ । ଅରେ ଅବନୀଶିର । ଆସ ନାହିଁ
ଥାଉ ନର୍ତ୍ତା କରି ରେ । ଅମ୍ଭ ଭବ ଦୋଷେ ଧୋଇ ଘରେ ରେ ।୩।
ଅଣୁଏ ମୁଖ ମଳନରେ । ଅବା ଦେଖିଲେ ଆନଙ୍କ ପାଶେ ଯାଇଁ
କରୁଥିଲ ନିବେଦନ ରେ । ଆରେ ଅଙ୍ଗନାବର । ଅପରାଧ
କଣ୍ଠ ନାହିଁ ମୋର ରେ । ଆଜ ଅଭୂତ ଭରସା ରେ ।୪।
ଆସ ମୋ କନ୍ତ ପୁଣି ରେ । ଅପ୍ରିୟ ବୋଲ ଜାଣି ମୁଁ
ଡାକିଲେ ପାଦ ଧରୁ ସେହିକ୍ଷଣି ରେ । ଅରେ ଅନପ ହସ୍ତ ।
ଆଉ ନ କୋପିବ ବୋଲି ଭଣୁରେ । ଉପେନ୍ଦ୍ର ଧରେ ଜ୍ଞାନ
ଧ୍ୱଂସ ରେ ।୫।

ରାଗ—ତୋଡ଼ୀ ପରଜ । ତାଳ—ଅଦମଠ

ତୋଟାପୁରେ ଏକା ହୋଇ ରେ । ତରୁଣି ଭ ନ କୁସୁମ
ଭୃଙ୍ଗ ତଙ୍କ ଚୁମ୍ବି ନେଉଥିଲୁ ମେ ସ୍ୱାଦ । ତପୀ ମୋହନା ।
ଚହ୍ନି ହୋଇଥିଲୁ ତନମନା ରେ । ଚାପିଥିଲୁ ମନମଥ ପିଡ଼ା ରେ
।୧। ଚୋପୁଦଶାଳ ସୁକେଶିକେ । ତୁ ଯେ ନାବେଣିଥିଲୁ
ହାରବନ୍ଧରେ ତନୁ ବାନ୍ଧିଥିଲୁ ଖପିଲେ । ଚଂପାଙ୍ଗିନି । କାହା
ଜାଣି ନ ଥିଲୁ ତରୁଣିରେ । ନିର୍ଣ୍ଣ କଣ ଦେଲେ ନେତ୍ର ବେଣୀ
ରେ ।୨। ତରତରେ ପଡୁ ଯାଇ ରେ । ଚମ୍ପାପୁଗୋଷ୍ଠୀ
ସଧୀରେ କର ଧରି ବନ୍ଧିଲ ମୁଁ ଚହ୍ନିରେ । ଭୃଙ୍ଗ ଉରଜା ।
ତନୁ ଚମକାଇ ପାଇ ଲଜ୍ଜାରେ । ତା ଯୋଡ଼ାଇ ବୋଲିଲୁ ଯାଞ୍ଚ

Digitized by srujanika@gmail.com

ଯା ରେ । ୩ । ତେତେବେଳେ ପୁଣି ମୂର୍ଚ୍ଛିରେ । ଚଉରଙ୍ଗ-
କଳ୍ପନା ତୋ ଶ୍ରୁତିରେ କି କର ମନାବଳି ନେଇ ରେ । ଚନ୍ଦ୍ର-
ବଦନ । ତୋ ଦୋଷେ ମୋ ତ ଆଲିଙ୍ଗନ ଗଲା ରେ । ବିବେକରେ
ଭୁ ଏକ ସଙ୍କୁଚି ରେ । ୪ । ଭୃଙ୍ଗ ଏବେ ଘୃଷ୍ଟ ଏତେ ରେ । ତୃପତ
ହୃଦ କର୍ଣ୍ଣ ଭ୍ରମ ମନ ଭ୍ରମ ମାନ କଲେ ଯେତେ ରେ । ତାପ
ଦ ଶ୍ରେଣୀ । ଛଳେ ମ ମନ୍ଦେ ସେ ଗୁଣ ଶ୍ରେଣୀ ରେ । ଜଗ ନାହିଁ
ଉପେନ୍ଦ୍ର ଭଣି ରେ । ୫ ।

ଖାଗ—ଶଙ୍କରାଭରଣ—ଆଠତାଳୀ

ଥୋପି ମଣ୍ଡୁ ଥାଇ ଚଣ୍ଡ ଅଧର ସୁନ୍ଦର । ଥାଇ ପୁଣି
ତହିଁରେ ମଧୁରସ ନିକର । ଥାଉ ମଣ୍ଡଳ ମଣ୍ଡନା । ଥିର କରୁ ଆନ
କୋଟି ନେତ୍ର ଉପମନା । ୧ । ଥାଉଁ ଥାଉଁ ଏଡ଼େ ଦ୍ରବ୍ୟ
ଅମୃତରୁ ମାର । ଥାଉ କି ଦେଲେ ସୁ । କରନ୍ତ ଅହାର ।
ଥରେ ତାଙ୍କୁ ନାଦ ଥାଇ । ରଶ୍ମି ରେ ଲବ ଲସ୍ତ ଉପୁଜଇ ନାହିଁ
। ୨ । ଥିଲା ଧନ ନେଇ ହେଲା ରଜନୀ ଜବସ । ଥିଲା ସ୍ତନା
ହରନ୍ତ ଦୁଃଖଇ ଏକ ଲେଶ । ଥିବ ଶ୍ରୀ ଜନେ କେ ରକ୍ଷା । ଥବର-
ହୃଦ୍ୟା ଯୁବା ସମ ଭଣ୍ଡନ । ୩ । ଥରୁ ଥାଉ ମଦନ ହେବେ
ମୋ ତୋଳେ ବସି । ଥରେ ଥରେ ଛିଡ଼ି ଥାଉ ଆଶ୍ୱାସି ଆଶ୍ୱାସି ।
ଥାପି ଥାଉ ଉପ୍ତ ପଦେ । ଥପ୍ପ କୋଟି ମଲ ଛନ୍ଦି ଘଷି ପଦେ
ପଦେ । ୪ । ଥୋଇଥିଲ ବଳ୍ଲ କାନ୍ତି ଏ ଦୁଃସହ ଦଶା । ଥିବ
ଏଦେଶରେ ତୋଡ଼ ବନ୍ଧୁ କେତେ ଜଣା । ଥିରଗତ ହଂସ ଜଣି ।
ଥରେ ଦେଖିବ କି ଉପେନ୍ଦ୍ର ଭଞ୍ଜ ଭଣି । ୫ ।

—✳—

ରାଗ—ଅହାରୀ—ଏକତାଳୀ

ବନେ ବନେ ସ୍ପନ୍ଦନ୍ତ । ଦେଇ ଯେଉଁ ସୁରତ ବିବସ୍ତ୍ରରେ
ଜାଣିବାକୁ ନାହିଁ ଯୁବତୀ । ୧ । ଦନ୍ତପଙ୍କ୍ତିମଣ୍ଡ । ଦେଇ

Digitized by srujanika@gmail.com

ଉରଜେ କର । ତରୁଣସ୍ତ ବାଳା ଥାଇ ନୟରେ ଚୋର ।୨।
ଦ୍ରବ୍ୟ ବନ୍ଧରେ ରଙ୍ଗ । ଦନ୍ତ ଚୁଚୁକ ସଙ୍ଗ । ଦେଲେ ରସନା
ବୁଲଇ ମୋଡ଼ି ଯେ ଅଙ୍ଗ ।୩। ଦଗ୍ଧାନଧାନ ମୂର୍ତ୍ତି । ଦୃଢ଼େ
ଗଳା ଧରଇଁ । ଦ୍ରବୀଭୂତ ଦେଉ କର୍ଣ୍ଣ ଫୁଙ୍କିଲେ ଚୁମ୍ବି ।୪।
ଦାତା ରହେ ତୋ ଯଶ । ଦେଖୁନାହିଁ ସୁନ୍ଦର । ଦେବା ରସ
ମଙ୍ଗରାଜ ଦମ୍ଭ କରୁଛ ।୫।

ରାଗ—କାଫି ମୁଖାରୀ । ତାଳ—ପଦ୍ମପଠ

୪ ଶ୍ରୀରାଧା ବଦନେ ମୁଁ ସୁରତ ଅନ୍ତରେ ଦୋଳ ଦରସ
ରେ । ଧବଳସଧନେ ଯତନେ ବସାଇ ବାନ୍ଧିଲୁ ବଚସ
ବେଶ ରେ । ଆରେ ଧନରେ । ଧଶ ତୋ ପୀତ ବସ୍ତ୍ରନ ରେ ।
ଧୂପଧୂମ୍ରସି ମସୀ କରି ମୃଗମଦ ଲେଖିଲି ଶଙ୍ଖକମାନ ରେ ।୧।
ଧୋଇଧୋଇ ପାଉଥିଲୁ ତୋ ସିନ୍ଦୂର ବିନ୍ଦୁ ଉର୍ଦ୍ଧ ଭାଲପତ୍ର ରେ ।
ଧୀରେ ଶବ୍ଦକ ଚଣ ତାହା ରଖବା ବେଳକୁ କ ଗନ୍ଧ କଲ୍ପୁରେ ।
ଆରେ ଧନ ରେ । ଧଇର୍ଯ୍ୟ ହୋଇଲି ଭାଗ୍ୟ ରେ । ଧୂପିଣ୍ଡ ଯେ
ଗନ୍ଧେ ଫିଟିଲି କବରୀ କୁସୁମେ କଲି ମଣ୍ଡନ ରେ ।୨। ଧ୍ୱନି
କରି ବୋଲି ନବନାଳରେ କଡ଼ି ଯେ ଥିଲୁ ନୂପୁର ରେ ।
ଧଣବାକୁ ଚଢ଼ କରି ବଢ଼ାଇଲି ଟଞ୍ଜି ବାଟେ ଚଟପଟ ରେ ।
ଆରେ ଧନ ରେ ॥ ଧନ୍ୟ ଭାଷିଲୁ ବଚନ ରେ । ଧନ କହ୍ନ କର
ପାଦ ଧଣବାର କାହିଁ ଶିଖିଲୁ ଏମାନ ରେ ।୩। ଧୂର୍ଜଟିମୋହିନୀ
ଶୁଣି ମୁଁ ବୋଇଲି ମୁଁ ପର ତୋ ଦରଶନ ରେ । ଧୀର ଚର୍ଚ୍ଚିକ
କହିଲୁ ଏହି ସ୍ନେହ ଥିବ ନିକ ସବୁଦିନ ରେ । ଆରେ ଧନ ରେ
ଧରଣେ ଏମନ୍ତ ଜନ ରେ । ଧରିବ ତୋ ଧ୍ୟାନ ଅନ୍ତ୍ରେଣି କଟଣ
ରସେ ବଶ ଯେତ ଜନ ରେ ।୪। ଧଇଧନସ୍ତନା କେବେହେଁ
ଚରଣେ ଛୁଆଁଇ ନ ଦେଲୁ କଥ ରେ । ଧ୍ରୁବ ଏ ପାଷାଣଗିରି
ପର ଚିରଟେର କେଖିଣ୍ଟୁ ହୃଦ ରେ । ଆରେ ଧନରେ । ଧିକ ହେଉ

Digitized by srujanika@gmail.com

ଏ ଜୀବନ ନରେ । ଧାମ୍ଭି ପ୍ରିୟା ହେବ କହେ ଉପେନ୍ଦ୍ର, ମଙ୍ଗଳ ହେଲ ଷଦ୍ମ ରେ । ୫ ।

—*—

ରାଗ—ପଞ୍ଚମବରାଡ଼ୀ; ତାଳ—ନିପ୍ରତି।

ଶାରଦ ଗଗନେ ଗୋଷ୍ଠି କରୁଥିଲା ଘନେ ବୃଷ୍ଟି ଝଟଝଟ-ମାରୁଥିଲା ତଜ । ମାଳକଣ୍ଠ ହେକକୁଳ, ଉଚ୍ଚେ କରୁଥିଲେ ବେଳ ତାଡ଼କ ବଚନ ଅଛି ମଞ୍ଜୁରେ । ନଳନାକ୍ଷ । ଦଶା ହୋଇ-ଥିଲା ଅର୍ଦ୍ଧ ରାତ୍ରି । ଶାଦତର ହେଲ ଚନ୍ଦ୍ରବଦ ବନ୍ଧ ରେ । ୧ । କୃଷ୍ଣି ନେ ବଳାପ ଶେଷ ଗବାକ୍ଷକୁ ଫେଲ ଚୋଷ ଦେଖୁ ଥିଲି ଜଳଧରେ । ନିଦ୍ରା ଅଚ୍ଛାଦିଲା ଆସି କୋକିଳେ ଯେମନ୍ତ ସୁକେଶୀ ଶୁତଲ ଅବନୀଶରେ ଧୀରେ ରେ । ନବବାଳ । ନାଶ ଦୀପ ଯାଇ ବାତବଳେ । ନିଚେଷ୍ଟା ହୋଇଲି ତନ୍ତ୍ରି କେତେ ବେଳେ ରେ । ୧ । ନୂଷ୍ଟି ହୋଇ ଜୀବଧନ ଦେଖିଲି ତୁ ଯେ ସ୍ୱପନ ମୋ ସଙ୍ଗରୁ ବିଛୁଡ଼ ହେବାକୁ । ନାଥ ନାଥ ବୋଲି ଡାକରେ ହାତକୁ ମାରି ହୃଦରେ ଲେଡ଼ିଲି ଉଚ୍ଛନ୍ନେ ଚେଯତର ରେ । ଜଚମ୍ବିନା । ନୟନରେ ପଡ଼ୁଥିଲା ଧାର । ନାଷ୍ଟେ ଦମ ଦମ ହୋଉଥିଲା ଉର ରେ । ମୋତେ ଏ ଗାଢ଼ ଗୃହିଁ ଅତିହିଁ ହସ୍ତରେ ମୁହିଁ ଜଠେ ଚୋଟେ କୋଳରେ ବସାଇ । ଏ ଜ ବାସନେଷ ଯେମନ୍ତ ପୋଛି-ଦେଇ ନେତ୍ରଚେନ୍ଦ୍ର ବୋଇଲ ଏମନ୍ତ କହୁଁ ପାଇଁ ରେ । ନାଗିଣୀ । ନାହିଁ ବୋଲିକରି ଦେଲୁ ଭୁଜ । ନତ ଦେଖିକରି ପୁଣି କହିଲୁ ହସନ ରେ । ୪ । ନୋହିବେ ମନ ହରି ତୁ ପୁଣି ଏତେ ଚତୁରୀ ମୋ ଚିତ୍ତ ବଳବା ବେଳେ ରାତ୍ରେ । ଅପୂର୍ବ ଯେ କରିଲି ସେ ଉତ୍ତରେ ରହି ଦେଲୁ ନେ ନ ଗୁଣିବ ବୋଲି ମୋତେ ରେ । ନିରବଧି ମୋହେ ଅନ୍ତର ସେ କଥା ସତ୍ୟ ନାହିଁ ଗତ ଉପେନ୍ଦ୍ର ଭଞ୍ଜ କହ ରେ । ୫ ।

Digitized by srujanika@gmail.com

ରାଗ—କାଫି, ସରମାନ

ପୁଷ୍ପ ଉଦ୍ୟାନରେ ଯଉନ ବୁଲୁଁ ଦିନ ଅବସାନେ ପୁରେ ମୁଁ ତୋତେ ନ ଦେଖି ଗୋଉ । ପ୍ରବେଶ ହୋଇଲା ଯହିଁ ପୂର୍ଣ୍ଣସୁଧା-କର ମୁହିଁ ଇଛା କଲି ରତି ତୋର ବାସଶେଯ ଧରି ରେ । ପୀନକୁଚଘନା । ପ୍ରୀତି ଜାଣିବାକୁ ଏକା ଭ୍ରମ ସିନା ରେ । ପକ୍ୱ-ବିମ୍ବାଧର ତୁ ଯେ କରୁ ମନା ରେ ॥ ପରିହାସ ପର ମଣି ପଛେ ପଛେ ତୋ ରମଣୀ ଗଲି ମୁଁ ବଢ଼ାଇଣ ସବ୍ରଗ । ପଶିଲୁ ମନ୍ଦିରେ ଯାଇ ଚତୁଷ୍କ ଭିତରେ ଛନ୍ଦି ତୁ ଯେ ପାଇଲୁ କପାଟଯୁଡ଼ା ବେଗ ରେ । ପଦ୍ମବଦନା । ପ୍ରକାଶିଲି ମୁଁ ଦର୍ଶନ ବେଦନା ରେ । ପୂର୍ବେ ଏ ରୀତି ନ ଥିଲା ସୁମନାରେ ।୨। ପଦ୍ମ ମୁଖ କରରେ ଘେନି ପ୍ରଫୁଲ୍ଲ କୁସୁମ ଭାର ପକାଇଲୁ ମୋ ଉପରେ ଆଣି । ପୁଛିଲି ସତେ କି ବୋଲି ଶୁଣି କମ୍ପାଇ ଭ୍ରୂବଲ୍ଲୀ ପ୍ରିୟେ ଘୋଡିଲୁ ଶ୍ରୀମୁଖ ସେହିକ୍ଷଣି ରେ । ପୃଥୁଉରଜା । ପାଇଲୁ ତୁ ବନ୍ଧ କି ଯବନର ଲଜ୍ଜା ରେ । ପରାଧୀନ ତୁ ମୋର ରାଜତନୁଜା ରେ ।୩। ପୁଣି ମୁଁ ବୋଇଲି ଧନ ତୁ ଅଟୁ ଅତି ସୁଜାଣ ଜାଣିଣ ସାଇଲୁ ଆଣୁଁ ଫୁଲ । ଯାଇବ ସେବ କାଣ୍ଡରେ ଦଣ୍ଡ ଦଣ୍ଡ ଦଣ୍ଡକରେ ସେଣୁ ଅଣୁମଧ୍ୟା ନୋହିବ ତୋ ଭୁଲ ରେ । ପ୍ରାଣଈଶ୍ୱରି । ପ୍ରତେ ଭାବନ ତନ୍ମ-ଯୁଗ ଘରି ରେ । ପଡ଼ିଲାଟି ପରମାଦ ଆସିକରି ରେ ।୪। ଦୈବ ନଦୀ ବିପିନ ଅନ୍ତରେ ରହିଲୁ ଧନ ଏବେ ଏହା ଏ ଦେହ ସହୁଛି । ମନ୍ଦଭାଗ୍ୟ ଆଣ୍ଡ ହେଲା ଫାଟି ଯତି ହୁଁ ନ ଗଲା ପିଣ୍ଡ ଏଠାରେ ପ୍ରାଣ ତୋଠାରେ ଅଛି ରେ । ପ୍ରେମଲାଳସି । ଯୁବା-ଇବ ସତେ ତୋ ସଙ୍ଗରେ ନିଶି ରେ । ପଣ୍ଡୁରତ କର ଉପଇନ୍ଦ୍ର ଭଣି ରେ ।୫।

—*—

ରାଗ—କଳଧନପୁରିଆ ତୋଡ଼ି । ତାଳ ଯଦ୍ଯପଟ

ଫୁଟି ନ କର ହେଉଁ ଶୁକ ସାରୀ ବସିବାବେଳେ ମୋ ପାଶେ । ପୁଚ୍ଛିକ ମାନ ସଖୀକ ଠାରି ଦେଇ ଚଞ୍ଚୁସକ ଆଉ

Digitized by srujanika@gmail.com

ରସେ । ଫାନ୍ଦ ତୋ ଭାବ ଗୋ । ଫୁଲ୍ଲପଦ୍ମମୁଖି ଜାଣୁ । ଫ.ଟି- ଯାନ୍ତ୍ରାନି ମୋ ହୃଦଖଣ୍ଡରୁ କାଷ୍ଠୁ ହୋଇଥିଲେ ଗୁଣୁ ଟୁଣୁ ।୧। ଫୁଲଳଟକେଶୀ ଶଶୀଖୁଲବାରେ ଚମ୍ପି ଥିଲ ତୋ ନୟନ । ଫୁଟୁଣ୍ଟି ହୃଦ ତାହା ଭାବ ତତ୍ତ୍ୱରେ ଲାଗି ଯେ ଥିଲା ଅଞ୍ଜନ । ଫନ୍ଦା ରୁ ମୋର ଗୋ । ଫରଳହୃଦୟା ଜରୁ । ଫେଡ଼ ନ କହୁଣ ବାସେ ଫୋଷ୍ଟୁ ଓଷ୍ଟୁ ସଖୀ ସଙ୍ଗେ ଥାଇ ଠାରୁ ।୨। ଫେର ଯେ ବାସର ଧଇଲ ଢନେ ମୁଁ ବାସରେ ଏକାନ୍ତ ଦେଖି । ଫୁରୁଣାରେ ଭାଷୁ- ନିଷେଧ କଥାଟି ଏତକ ନ ପାର ରଖି । ଫଳ ଏ ମୋର ଗୋ । ଫଣିଧର ସେବବାର । ଫାଇ ସୁଖକୁ ଲଭିବେ ନେଷ ହେନ ବୋଲଇ ନାହିଁ ନ କର ।୩। ଫେଇ ବାସ କୂଟେ କର ଦେଲି ଢନେ ବାଳା ଥିଲୁ ନିଦ୍ରା ପାଇ । ଫଳକ କପୋଳେ ପୁଲକ ପୂରିଲା ଅଳପ ଚେତନା ଯାଇ । ଫୁଟହାସିନ ଗୋ । ଫୁଲାଇ ନାସିକା ଖରେ । ଫିଙ୍ଗି ଦେଲୁ କର ଚରଣେ ପଡ଼ିଲି ତୋଳି ଲଗାଇଲି ଶିରେ ।୪। ଫୁଟୁ ନାହିଁ ବୁଦ୍ଧି ଗୁଣନିଧି ସେହି ବଧି ନିରବଧି ଛନ୍ତି । ଫୋଡୁ ନାହିଁ କପା ଟଣିଖେ ମୋ ହୃଦ ଧୀକ ହେଜ ରତିପତି । ଫେଇ ଭାଙ୍ଗିଲେ ଗୋ । ଫୁଟେ ନେଷଶର ଦେହେଁ । ଫୁଟେ ମୁଁ ଜାଣଇ ଯାହା ହୋଏ ମନ ଉପଇନ୍ଦ୍ର ଭଞ୍ଜ କହେ ।୫।

—*—

ରାଗ—ପୂରବୀ । ପଡ଼ତାଳ

ବାଳାମଣି ରୁଣ୍ଡି ତନ୍ଦ୍ରା ନିଶାକୁ । ବନ୍ଧହୁଡ଼ କର ଯୋନ୍ତ୍ର ପଣାକୁ ।୧। ବନ୍ଧୁ ହାର ଦେଲୁ ଆଡ଼ରୁଷାକୁ । ବଧୂ ମୁଖ ଲାଜେ କର ରସାକୁ ।୨। ବଳା ଫେଇ ଫୁଲାଇ ଯେ ନାସାକୁ । ବେଗେ କରୁ ସଫଳ ମୋ ଆଶାକୁ ।୩। ବଧିରେ ନ ଭଜେ ନେଷ ଭଷାକୁ । ବଞ୍ଚଇ ରଜନୀ ହେନ ଘୋଷାକୁ ।୪। ବନ୍ଧ ଦେଲୁ ଏବେ ଏତେ ଦଶାକୁ । ବୋଲେ ଉପଇନ୍ଦ୍ର ମୁଦ୍ରେଶାକୁ ।୫।

Digitized by srujanika@gmail.com

ରାଗ—ଗଡ଼ମାଳିଆ, ଏକତାଳୀ

ଯାଚନି ଥିଲୁ ଯେ ଯୌବନ ମାନ କରେ ନିବାଡ଼ି । ଭଲ କରି ପକାଇ ସିନ୍ଦୂରି ସୁରଙ୍ଗ ଶାଢ଼ୀ-ଧଡ଼ି ।୧। ଭୁଲଇ ସେ ନେତ୍ର ମନ ବାନ୍ଧୁଲି ରେ ବଢ଼ାଇ । ଅବଶ୍ୟେ ସେ କାଳେ ବସିଖେ ଲୁହାଇ ବନ୍ଧୁ ଥାଇ ।୨। ଯାବେ ଚୁମ୍ବ ଓଷ୍ଠ ପାନ ଆଲିଙ୍ଗନରେ ଭିଡ଼ି । ଯୋଗେ ରତି ରତିବାବେଳକୁ ମାନ ମୁଁ ଆଗ ଫେଡ଼ି ।୩। ଯାଞ୍ଚିଲୁ ସଧୀରେ ମୋରେ ବଚନରେ ସୁମନ୍ତି । ଭ୍ରମ ହେଲା ନମ୍ର ମାଣ୍ଡକ ଆଜ ଏ ଉଚ୍ଛନ୍ନ ଯାନ୍ତି ।୪। ଯାଳ ମୁ ବୋଇଲା ଚିତ୍ତ ଭୁ କରନ୍ତୁ ରେ ବନ୍ଧ ॥ ଭଣେ ମଙ୍ଗରାଜ ରେ ଯାବୁଛି ଚୋର ସେ ମାଳବନ୍ଧ ।୫।

ରାଗ—କାମୋଦୀ । ଏକତାଳି

ମଚ୍ଛୁଟେ ଅଛ.ପିନ୍ତ ଯେ ମନ୍ଦରେ ଗୋପିତ ଅମୃତରେ ଧୂପିତ କରି ଥାଇ । ମଣିହଂସ ଭୂଷିତ କରିବାରୁ ଛନ୍ଦିତ ପ୍ରକାରେ ଘୋର ଶୀତ ନଣି ନେଇ । ଆହା ମହା ସୁଖଦାନି ରେ । ମୃଗଲୋଚନି ।୧। ମଙ୍କୁଁ ତୋ ବନ୍ଧାରେ ଗନ୍ତି ଚୋର ବାହାରେ ନାହିଁ ମୋତେ ବାହାରେ ବାନ୍ଧି ଥଉ । ମୁଖେ ଦେଇ ବଦନ ଚୁମ୍ବି କରି ମଦନ ମୋ ଅଧରେ ରଦନ ଚିହ୍ନ ଦେଉ । ଆହା ମୃଗାକ୍ଷ ମୋହିନୀ ରେ । ମୃଦୁଭାଷିନି ।୨। ମହାରଜତଛନ୍ନୁ ଉଷ ଉର ସୁଛନ୍ନୁ ଲଭଣ ଚୋର ତନୁ ସୁଖୀ ହୋଇ । ମନେ ପାଞ୍ଚେଁ ସଂସାର ଲୋକେ ଏଣୁ ଅପାର ଘୋଡ଼ହୋନ୍ତ ନିଶାର କାହିଁପାଇଁ । ଆହା ମୁକ୍ତାଦଶନି ରେ । ମତ୍ତକାମିନି ।୩। ମୋତେ ରସି ଅନ୍ତରେ ଘୋଡ଼ଉ ପଶନ୍ତରେ ସେ ଯାବ ନଖାନ୍ତରେ ଚିତ୍ତେ ହେ ଛେ । ମଣୁଥାଇ ଦମ୍ପତି ସୁଖ ବଢ଼ ସମ୍ପତ୍ତି ନାହିଁ ମାରବପତ୍ନି-ମାନ ନାଶେ । ଆହା ମରାଳଗମନିରେ । ମହାମଣ୍ଡନି ।୪। ମୁଁ ତୋ ପାଶେ ଥିବାର ଅନୁକ୍ଷଣ ସେବାରେ ବାଧିବାରେ ନ ପାରେ

Digitized by srujanika@gmail.com

ମନସିଜ । ମର୍ମେ ବିନ୍ଧୁଛି ଶର ପାଇଣ ଅବସର କହଇ ଉପଇନ୍ଦ୍ର ମଙ୍ଗରାଜ । ଆହା ମଧୁରହାସିନୀ ରେ । ମଞ୍ଜୁଳାମଣି ।୬।

———

ଘଟ-ଛୋଡ଼ ବର୍ଣ୍ଣନ

ଜାଣିମାରେ ମୋ କର ନାହୁଁ ମାନ । ଯୋଗରେ ପ୍ରସରିବାରେ ପବନ । ଜୁଡ଼ାମଣ୍ଡନୁ ଫୁଲରେଣୁ ଝଡ଼ । ଜାତ ଜଳ ଅଶ୍ରୁନୟନେ ଚଢ଼ । ଜଳକଣା ଛୋଟେ । ଜମ୍ବୁନଦାଙ୍କ ଦେଖିଛୁ ଛୋନେଟେ ।୧। ଯାମିନୀକଳାସେ ଦଶନ ଚନ୍ଦ୍ର । ଜଗନ୍ମୋହନ ଛୋ ଗଣ୍ଡେ ରଞ୍ଜନ । ଜାଣି ତୁ ପ୍ରଭାତେ କର ସାରସେ । ଯତ୍ନେ ଯୋଡ଼ାଇ ବସିଲୁ ମୋ ପାଶେ । ଯୁବଶ୍ରେଷ୍ଠ ବର । ଜାଣିଛୁ ଏତେ ଗଣ୍ଡେ ଦେବା କର ।୨। ଜଳ୍ପିଥିଲ ଢଳେ ଦ୍ରୁପଦାବଳୀ । ଯଚନେ ବିବସନ କରୁଁ ବାଳୀ । ଜାନୁ ଜାଙ୍କଣ ନେତ୍ର ହୋଇ ବସି । ଜଳଜମୁଖ କୁଚରେ ନିବେଶି । ଜୀବନ ସେ କାଳେ । ଯାହା ମୁଖ ନମ୍ର ଦେଖିଛୁ ତୋଳେ ।୩। ଯାଇଁ ଏକାନ୍ତେ ବସି ରମ୍ଭୋରୁ । ଯେଉଁ ନବ ନବ ଭାବ ବିଗ୍ରହୁ । ଜାତ କଳକା ନଖେ ଚାର ଗାର ଲେଖୁ । ଯେତେ ଗୋଟି ରସ ମନରେ ରଖୁ । ଯୁବାମଣି ତହିଁ । ଯୁଗତେ ଦେଖିଛୁ ଚରିବା ମହୀ ।୪। ଜବାଧର ଜମ୍ପେ ମଦନମତ୍ତେ । ଜନମ ହୋଏ ଖରଶ୍ୱାସ ରତେ । ଯାବତ ଲକ୍ଷଣ ଏମନ୍ତ କର । ଜଗୀ ମାନର ଦେଖିଛୁ ସୁନ୍ଦର । ଜପାମାଳ ବନ୍ଧୁ । ଜପୁଛି ତାହା ଉପଇନ୍ଦ୍ର ବନ୍ଧୁ ।୫।

—○—

ରାଗ—ମୁଖାବରୀ, ପଦପଟ୍ଟ

ରମଣୀରତନ । ରତାନ୍ତରେ ଏକଦିନ । ରଯାମନ୍ତ୍ରିନୀ ଛୋଏ ମୋର ପାଲଟ୍ଟ ହୋଇଲ ବଦନ । ୧ । ରତି ଅନ୍ତେ ସ୍ୱର୍ଣ୍ଣେ । ରମା ଅଙ୍କ ଲାଜ ପାଇ । ରଜନୀକଟନେତ୍ରୀ ମୋ ଆଗେ

Digitized by srujanika@gmail.com

ଜଗାଦେଲୁ ବଦନ ଲୁଆଁଙ୍କ । ଜର୍ମିକା ସିଦ୍ଧାଣି । ଭରେ
ଜଗ୍ଲଲ ମୁଁ ବାଣୀ ଲଭ ଜଗତ ଚୋର ମୋର ଜାଣିମା
ଚେମନ୍ତ ଏ ପୁଣି ।୩। ଧ୍ୟାନ ଦେଇ ନବ । ରମ୍ଭା ଜରୁ ଚା
ଣିଚରିଇ । ଉଦ୍ଭବ ମିଶ୍ର ପଣଚେ ପଣଚେ ବାସପାଲଟାଇ
।୪। ରମଣୀପୁ ସ୍ତନ । ଲଗେ ଜରଇ ବନ୍ଦନ । ଉଠେ
ଜପଇନ୍ଦ୍ର ଭକ୍ତ ମଙ୍ଗରାଜ ସୁତ ସ୍ଵ ପ୍ରଧାନ ।୫।

ରାଗ—ଶଙ୍କରାଭରଣ, ଏକତାଳୀ

ଲତ୍ତ୍ଵଲଜ୍ୟପୁଷ୍ପୀ ଢଙ୍ଗେ । ଲଲିତେ କ କନ୍ଥୁଁ କଣ୍ଠେ ।
ଲୋଚରେ ଚୁମ୍ବିଲ ଗଣ୍ଡ ଅଙ୍କ ଛନ୍ଦେ । ଆହାରେ ଲବଣ୍ୟ-
ଗଣି । ଲକ୍ଷପତା କଲ ମାଉ ଜାହା ଯୋଷି ।୧। ଲଗିବା ଜାଣି
ଭାମୁଳ । ଲୁଆଁଇ ମୁଖମଣ୍ଡଳ । ଲଜ ପାଇ ପୋଛୁ ଯେନ
ଚେଲାଞ୍ଚଳ । ଆହା ଲଲନାବର । ଲଟେ ଥାଉ ବୋଲ ମୁଁ
ଧରିଲ କର ।୨। ଲଭିବ ଏଁଜା ମଲଣ । ଲବଣୀ ପ୍ରଭମ
ଗୋର । ଲେଖିକୁ ପଲବେ ଯେତେ ଶ୍ରମ କର । ଆହା ଲୋକ-
ରଞ୍ଜନ । ଲେଖ ପାଇ ଗ୍ରନ୍ଥାବଳି ଶୁଣି ଧନ ।୩। ଲୋଚନ ତାଳ
ଚଞ୍ଚଳେ । ଲକ୍ଷଣ ବାହୁ ଗୋମଟେ । ଲଜତା ଏ ନ ଯେନ
ଶ୍ରମ ଅ କେବଳ । ଆହା ଲୋକଲକ୍ଷଣା । ଲକ୍ଷକୋଟେଶ ଥିଲେ
ମୁହିଁ ତୋ ଋଣୀ ।୪। ଲୋକନାଥଙ୍କୁ ମନାଇଁ । ଲଭିଥିଲି
ତୋତେ ମୁହିଁ । ଲଜିବାର ବୋଲ କେବେ ଜାଣି ନାହିଁ ।
ଆହା ଲୀଳାବଳୀଙ୍କ ଲକ୍ଷ୍ମୀ ଏତେ କହେ ଜପଇନ୍ଦ୍ର ଭାବି ।୫।

—o—

ରାଗ—କାମୋଦୀ ଚଉତାଳ

ବନ୍ଧାଣ୍ଡରେ ଛାଡ଼ ସର ଦେଖି ନାହିଁ ସୁନ୍ଦରୀ ମାନସ
ମୋହନ ବାଧ [illegible] ଲାଗି [illegible] ପାଇବେ
କୁରଙ୍ଗୀ ଜାଣି ଅଶ୍ରୁ [illegible] ରେ । ବନ୍ଧୁ । ବିମଳ

Digitized by srujanika@gmail.com

କମଳନେତ୍ର ମୂର୍ଚ୍ଛି ରେ । ବନ୍ଧୁ । ବଧୂଜନଅଧୀଶ ପ୍ରାଣସଙ୍ଗ ରେ ।
ବଧୂବଦନକୁ ହାଣ ହାସେ • ଉଡ଼ ଯାଇ କହ ଝୁରି ଝୁରି କ୍ଷୀଣ
କଲେ ଦେଖି ରେ ।୧।

ଘନକୁନ୍ତଳ ବନ୍ଧ ବର୍ଣ୍ଣି ଝଲାରେ ଦଶେ ମଦନ କରେ
ବନ୍ଧଥିବା ସ୍ୱର୍ଣ୍ଣ ଚାମ୍ପାରେ । ବର୍ତ୍ତୁଳ ଉତ୍ତୁଙ୍ଗ ଘନସ୍ତନ ଯୋଗରୁ
ଲୋଚନ ଦରଶନ କର ନାହିଁ ମହୀ ରେ । ବନ୍ଧୁ । ବସନ୍ତ
କେ କଳଗୀତ କଣ୍ଠରେ । ବନ୍ଧୁ । ବାଣୀରେ ମୋ କର୍ଣ୍ଣ ଥାଉ
ମୋହି ରେ । ବାଛି ସ୍ନେହବା ତୋର ଯେମନ୍ତ ସ୍ଥଳ ମନ୍ଥର
ଗଜ ହଂସ ଶିଖିଲେ ସେ କ୍ଷେତ୍ର ରେ ।୨।

କେଉଁଠାରେ କଟି ତୋ ଧନୁ ଯେପରେ କେମ ଉତ୍ପନ୍ନ
ନଚମ୍ପକ ଝରୁ କେତ୍ରି ସନ୍ଧି ରେ । ବାଜେଣି ଉତ୍ପନା ଧନ
ତେଜାରୁ ଚହିଁ ବନ୍ଧନ ବଳ ପାଇ ନ ଭାଙ୍ଗଇ ସନ୍ଧି ରେ ।
ବନ୍ଧୁ । ବନ୍ଧ କାଟିଲ ରତିପ୍ରଭ ନୋହି ରେ । ବନ୍ଧୁ ।
ଛନ୍ଦୁଥାଇ ମୁଁ ଏଣା ଚନ୍ଦ୍ରେରେ । ବଂଶୀ ତା ଏମନ୍ତ କଲ୍ପ ସେ
ଭାବ କେଣିକ ଗଳ୍ପ ଘୁରି ମନମଥଶର ଦନ୍ଧ ରେ ।୩।

ଭବେଜ ବାଳା ରଚନ ସୁଦରଶି ଛନ୍ଦୁ ମନ୍ଥନ କରି ତୋତେ
ଜାତ କଲ ବନ୍ଧ ରେ । ବନ୍ଧଣ ଶିଖରେ ଶଶୀ ଏକାନ୍ତରେ
ଥିଲେ ବସି ଯୋଗଭଙ୍ଗ ହେବେ ଶିବ ସ୍ତମ୍ଭି ରେ । ବନ୍ଧୁ ।
କେଶ ଅନୁଭୂତି କେଶଳୁ ହିଁ ରେ । ବନ୍ଧୁ । କେଶ ଲୋଳାଗ୍ରରେ
ସିନା ବନ୍ଧି ରେ । ବଣ୍ଣବଦନ ଗାମ୍ଭୀନ ଯାବତ ପରିବେଷ୍ଟନ
ଏକାମାତ୍ର ତୋତେ ଦିନା ଶେ ହି ରେ । ବଧୂରେ ସୁଦରେ ଗୁଣ
ଥିବାରେ ଚଉଦ ଭୁବନ ଏମନ୍ତ ଶୁଣିଲୁ ନାହିଁ କାହିଁ ରେ । ବାହ୍ୟ-
ସୂନ ଅଗୋଚର ଘଟ ଏ ଆବୃତ ତୋର ଛତ୍ର କରି ଲଦ୍ଧଅଛୁ
ମୁଁହିଁ ରେ । ବନ୍ଧୁ । ବାଞ୍ଛାନିଧି ଭୁ ମୋ ପର ଶାନ୍ତିରେ । ବନ୍ଧୁ ।

Digitized by srujanika@gmail.com

ବାଞ୍ଛା ମୋର ହୋଇଅଛି ଏଣୁ ରେ । ବାରେ ଲଭିଲେ ତୋ
ଷାଣ ବୋଲେ ଉପେନ୍ଦ୍ର ଅବଶ୍ୟ ଆଜ ପ୍ରବାସ କରିବ ନାହିଁରେ ।୫

—*—

ରାଗ—ମୁଖାରି, ଏକତାଳୀ

ଶିବ କରିବେ କି ଏତେ ଥାଉଁ ମୁଁ ଜାଣେ । ଶ୍ରୀବତ୍ସ-
ଚନ୍ଦ୍ରିକା ଲେଖି ଦେବୁ ବନ୍ଧୁ ମୋତେ ରେ । ଶାରଙ୍ଗ ଧାମିଣୀରେ ।
ଶିରେ ତାହା ଘେନ ରେ । ଶମ୍ବରରି ତାପ ମନୁ ମୁଞ୍ଚିବ ସଜନ
ରେ । ୧ । ଶୀଘ୍ର କର ଚନ୍ଦ୍ରେ ମୁଦ ପ୍ରମୋଦେ ପେଡ଼ିବ ରେ ।
ଶଙ୍ଖକଣ୍ଠି ମାତ୍ରଗଣ୍ଡି ଫେଡ଼ିବା ସ୍ୱଭାବ ରେ ଶଶାଙ୍କବଦନ ରେ ।
ଶିରୀଫଳସ୍ତନ ରେ । ଶୀତଳ ଉଜ୍ଜ୍ୱଳ ସିନା ବରାଙ୍ଗ-ଅଗିନ
ରେ । ୨ । ଶ୍ରବଣ ନୟନ ଦେନ ହୋଇବେ ତୃପତ ରେ । ଶୁଣି
ରସଭାବ ଦେଖି ସନ୍ତୁ ବର୍ଣ୍ଣପନ୍ତ ରେ । ଶରଣବତ୍ସଳା ରେ ।
ଶିରୀଷକୋମଳା ରେ । ଶଚୀପତି ପଦବୀ ମଣିମି ତୁଚ୍ଛ ବାଳା
ରେ । ୩ । ଶରକୁ କାମର ତାହା କବଚ କରିବ ରେ । ଶମ୍ଭୁ-
ଦମ୍ଭ ଦବ ଦାଗ ମଧ୍ୟେ ରଖିଥିବ ରେ । ସରସିଜମୁଖି ରେ ।
ଶଶିହାସୀ-ସଖି ରେ । ଶୋକ ଦୂର ହୋଇବ ତୋ ଏ ସଙ୍କେତ
ଦେଖି ରେ ।୪। ଶୟନ କରିବାପାଇଁ କେଶଯ୍ୟା ହୋଇ ରେ ।
ଶିଶୁମୃଗଦଶା ହେବ-ଜୀବ ରକ୍ଷା ସେହୁ ରେ । ଶ୍ରଦ୍ଧା ମୋର ଏହୁ
ରେ । ଶୁଭ ତୋ ଇଚ୍ଛାଇ ରେ । ଶୁଭ୍ରକେଶୀ-ଭବ ଚନ୍ଦ୍ର ଉପେନ୍ଦ୍ର
କହୁ ରେ । ୫ ।

—*—

ରାଗ—ବଙ୍ଗଳାଶ୍ରୀ, ତାଳ—ବେମାନ

ଷଣପୁଷ୍ପାଙ୍ଗୀ ଶରଦଚନ୍ଦ୍ର ମୁଖ ଊର୍ଦ୍ଧ୍ୱେ କଳୁଷ କୁନ୍ତଳ ।
ଷଟ୍‌ପଦଶ୍ରେଣୀ ବକଟପଦ୍ମକୁ ବେଢ଼ିଣ ସେମନ୍ତ ଝଳ । ୧ ।
ଷଡ଼ଜସ୍ୱରବଚନା ସେ କେଉଁ ଏବେ ତାହା ଥିବ ରାଗି ।

Digitized by srujanika@gmail.com

ଷୋଡ଼ଶଚନ୍ଦ୍ର କଳାକୁ କଷ୍ଟେ ଗିଳିଥିଲେ ରହୁ ଯେସନେ ଫଣୀ । ୨ ।
ଷଡ଼ାନନ ସ୍କନ୍ଦରେ ସିଂ ନାହିଁ ଚୋଟେ ସ୍ପୃଷ୍ଟୁ ଛଳୁ ଶୋଗ ।
ଷୋଡ଼ଶବର୍ଷୀ ଫଣିବନି ଏବେ ସେ କାନ୍ତ କେତେକ ଯସ । ୩ ।
ଷଡ଼ରିପୁଯାକ ଯେ ଯାହା ଆଗମେ କେତେ ଦୁଃଖ ଦେଉଥିବେ ।
ଷଡ଼ାନନତାତ ଏ ଶୁଦ୍ଧ କରନ୍ତୁ ଏକା ରବିଅଂଶ ଜାତେ । ୪ ।
ଷୋଳ ଉପଚ୍ଛରେ ପୂଜନ ତାହାଙ୍କୁ କର ସବୁ ଚତୁର୍ଦ୍ଦଶୀ ।
'ଷ'ବର୍ଣ୍ଣେ ଉପେନ୍ଦ୍ର କହେ ଲଭିଲ ମରକତ ନିଭକେଶୀ । ୫ ।

—୦—

ରାଗ—କେଦାର ଗୌଡ଼ା, ତାଳ—ସରିମାନ

ସୋପାନକୁ ଛନେ ଯାଉଛି ଉଠି । ସମ୍ମୁଖରେ ଦେଲ ମୁଁ କରଯୋଡ଼ି । ରେ ସୁନ୍ଦର । ସୁଖ ପ୍ରକାଶି ହାସ । ସଧୀରେ ବୋଇଲୁ ଏ ପୁଣି କସ । ୧ । ସାରଦଗଣ୍ଡ ନଣ୍ଡ କଲି ମୁହିଁ । ସେବକର ଆଜ୍ଞା କ ଦେବ ସହି । ରେ ସୁନ୍ଦର । ଶୁଣି ରୁଷିଲ ହୋଇ । ସାରସକରକୁ ନେଲୁ ଛଡ଼ାଇ । ୨ । ସନ୍ତୋଷ ହେବାକୁ କରି ବଚନ । ସଜନ ତୁ ଯେ ଭାଷି ଦେଉ ଯାନ । ସେ ସୁନ୍ଦର । ଶୁଣି ଅଛୁ ତା ପୁଣି । ସୀମନ୍ତୁ ନ ବୁଝି ହେବ କି ରଣୀ । ୩ । ସଙ୍କୋଚ ପାଇ କଲୁ ଆଲିଙ୍ଗନ । ସନ୍ଧ୍ୟା ଦେଲ ସରୁଚୁମ୍ବନ । ରେ ସୁନ୍ଦର । ସ୍ନେହ କହିଲ ଏହା । ସୁଜାଣ ତୁମ୍ଭଙ୍କୁ ନାହିଁ ଜଣତେ । ୪ । ସବୁଠାକୁ କାହିଁ ଆବେଦ ପ୍ରାଣ । ସରସ ମିଷ୍ଟ ଭାଷମାନ ରଣ । ରେ ସୁନ୍ଦର । ସୁମରୁଛି ମୁଁ ତାହା । ସାହା ନାହିଁ କି ଉପେନ୍ଦ୍ର କହ୍ନି । ୫ ।

—✳—

ରାଗ—ଆନନ୍ଦଭୈରବ । ତାଳ—ନିସୃତା

ଦର୍ଶନେଚ୍ଛା ପରଦେଶରୁ ଧାଇ । ହେଲେ ତୋ ପାଶେ ପରବେଶ ସହି । ହଂସଗତି ସିହାଣି । ହେଲେ ବାର୍ଦ୍ଧକ୍ୟହାଣୀ ।

Digitized by srujanika@gmail.com

ହେଲେ ଯଜାଇବ ସେ ଦୁଃଖ ହାଣି ।୧। ହୋଇବା ନିକଟ ସୁକେଶି ଦେଖି । ହଜାଇ ବିବେକ ବସିବୁ ସଖି । ହେମଗୌର ତା ବୃନ୍ଦେ । ହତବମ୍ଭ ମୁଁ ହୋଇ । ହସ୍ତଯୁଗ ଯୋଡ଼ି ହେବ ବିନୟୀ ।୨। ହେଜ କନ୍ଦର୍ପ ଯେଉଁ ଦିନ ଯେତେ । ହରବର ଦୁଃଖ ଦେଉଛୁ ମୋତେ । ହୃତ ଯାହା ହୃଦୟ । ହରି ଭାବ ଜାଣଇ । ହରଇ ନାଶୀ ଉଜାଗରେ ରହି ।୩। ହିମକରମୁଖି ରମଣୀମଣି । ହରଷ ହେବୁ ମୋର ଗୁଣ୍ଠୁଣି । ହସି ଅଳପ ଖିରୁ । ହାର କାଢ଼ି ଗଳାରୁ । ହରମଧ୍ୟା ପୁରେ ନେବୁ କାମ-ବଶରୁ ।୪। ହସ୍ତୀ ଦନ୍ତଖଟେ ରଖିବ କାସ । ହଟ କରାଇ ଛଡ଼ାଇବ ବେଶ । ହରିମଧ୍ୟମା ମୁହିଁ । ହେଲେ ସନ୍ତୋଷ ଦେହି । ହେବ ସତେ ଉପଇନ୍ଦ୍ର କହଇ ।୫।

ରାଗ—ଚକ୍ରକେଦାର । ତାଳ—ତ୍ରିପୁଟା

କ୍ଷ୍ୟାତ ମୋହଫସ ହୋଇ କେଉଁ । କ୍ଷିତିମଧ୍ୟରେ ନିସ୍ତୁର ନାହିଁ । କ୍ଷୀଣୋଦରୀ ସୁଦାକାଳରେ ବିଚ୍ଛେଦ ହେଲା ତେବେ ପୁଣି ଏହା ସହି ରେ । ଛଇଳ ।୧। କ୍ଷଣଦାରେ ନିଦ୍ରା ନ ଆସଇ । କ୍ଷୁଧା ଦିବସରେ ନ କରଇ । କ୍ଷର କ୍ଷର ନେତ୍ରୁଁ ଲୁହ ନ ରହଇ ଏକା ସ୍ମୃତି ଯାକେ ଅଶ୍ରୁ ବୁହି ରେ । ଛଇଳ ।୨। କ୍ଷପ୍ର ନୋହି କପା ଅଛୁ ଭଲେ । କ୍ଷୋଭନାଶିନୀ ଦେଖିବୁ ଗଲେ । କ୍ଷଣ କ୍ଷଣକରେ ମୋହ ହେଉଅଛୁ ତନୁ ଟଳେ ପବନ ଲାଗିଲେ ରେ । ଛଇଳ ।୩। କ୍ଷୀଣ ଗ୍ରୀବ ଫୁଲଶର କଲା । କ୍ଷିତ୍ରେ ହୃଦୟ ଶରେ ଭେଦିଲା । କ୍ଷଣପ୍ରଭା ଗୋରୀ ତନୁ ଏତେ ସବୁ ହେବ ବୋଲି ଘଟେ ଲେଖାଥିଲା ରେ । ଛଇଳ ।୪। କ୍ଷମାଭର ପଡ଼ିଲେ ମାଦକ । କ୍ଷୋଭ ଶିରେ ପଡ଼ଇ କାଳକ । କ୍ଷମେ କହେ ଉପଇନ୍ଦ୍ର ମଙ୍ଗରାଜ ଗୁଣି ଗୁଣି ତୋହ ଗୁଣଯାକ ରେ । ଛଇଳ ॥

– ସମାପ୍ତ –

ମୁଦ୍ରାକର—ଶ୍ରୀ ଦାଶରଥି ଦାସ, ଦାଶରଥି ପ୍ରେସ, କଟକ-୨

Digitized by srujanika@gmail.com

SDARNATH SAYESHAMA
FRA...
E...
L...
A... 47526

ଉପେନ୍ଦ୍ର ଭଞ୍ଜଙ୍କ ରଚିତ
ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ପୁସ୍ତକାବଳୀ

ରସଲ୍ଲେଖା	ଟ୧-୫୦
[illegible]	[illegible]
କଳା କଉତୁକ	ଟ୦-୭୫
ସୁଭଦ୍ରାପରିଣୟ	ଟ୧-୨୫
ବୈଦେହୀଶ ବିଳାସ ୧ ସେଟ	ଟ୧୦-୦୦
ଅବନା ରସତରଙ୍ଗ	ଟ୧-୨୫
ପ୍ରେମସୁଧାନିଧି	ଟ୧-୦୦
ରସିକହାରାବଳୀ	ଟ୧-୨୫
ରସ ପଞ୍ଚକ	ଟ୧-୨୫
ଲାବଣ୍ୟବତୀ (ବନ୍ଧାଇ)	ଟ୭-୦୦
ଗୀତାଭିଧାନ	ଟ୦-୩୭
କୋଟି ବ୍ରହ୍ମାଣ୍ଡ ସୁନ୍ଦରୀ	ଟ୭-୦୦
ଚିତ୍ରକାବ୍ୟ ବନ୍ଧୋଦୟ	ଟ୨-୫୦
ଚଉପଦୀ ଭୂଷଣ	ଟ୦-୨୫
ଚଉପଦୀ ଚନ୍ଦ୍ର	ଟ୦-୧୨
ଯମକରାଜ ଚଉତିଶା ଓ ଚଉପଦର	ଟ୦-୧୬
ସୁବର୍ଣ୍ଣରେଖା ଓ ଦଶପୋଇ	ଟ୧-୨୫
ବଜାର ବୋଲି	ଟ୦-୨୫
ରସ ପୋଇ	ଟ୦-୧୨
ଲାବଣ୍ୟନିଧି	ଟ୦-୧୯
ଶୋଭାବତୀ କାବ୍ୟ	ଟ୦-୩୦

ତୁଳସୀ ରାମାୟଣ

ସୁଲଭ ମୂଲ୍ୟ ଟ ୧୫.୧

ପ୍ରାପ୍ତିସ୍ଥାନ:—

ଦାଶରଥି ପୁସ୍ତକାଳୟ

ବାଲୁବଜାର, କଟକ ୨

Digitized by srujanika@gmail.com